

НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ «БОРИСТЕН»

ВИДАННЯ БЛАГОСЛОВИВ ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 4 (140) 2015

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Серед усіх християнських свят Воскресіння Христове відзначається особливою радістю і особливою урочистістю. Чому? Тому що Воскресіння Христове означає, що смерть у людській природі не перемагає. Воскресіння Христове стало запорукою вічного життя. У час смутку і скорботи, коли ми переживаємо смерть наших близьких, воскресіння Христове вселяє в наші серця велику надію. Воно ніби говорить нам: «Не плач! Ви ще побачитеся у вічному житті». Воскресіння заспокоює нас і дає нам бадьорість і силу перемагати скорботу. Воскресіння Христове єднає живих і мертвих в єдину сім'ю.

В історії людства існувало та існує багато релігій, кожна з яких проповідує своє вчення і говорить, що воно правдиве. Але довести, що ці вчення істинні, ніхто не може, тому що не може підтвердити їх ділами. А Господь наш Ісус Христос, Який сказав: «Я є істина», – підтвердив Своє вчення ділом. Він воскрес із мертвих силою Свого Божества і тим довів, що Його вчення правдиве.

Воскресіння Христове – настільки важлива подія, що святий апостол Павло визначає ним істинність усього християнського вчення. «Якщо не воскрес, – каже він, – то й проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15: 14). Воскреслий Христос особливо звертає увагу учеників на Своє тіло, що воскресло і ожило; що вони не тільки бачать, але й відчувають на дотик те ж саме тіло, яке страждало на хресті, а тепер змінене з тлінного на нетлінне.

Євангелист розповідає про це так: «Сам Ісус став посеред учеників Своїх і сказав їм: "Мир вам!". Вони схвилювались і злякалися, гадаючи, що бачать духа. Але Він сказав їм: "Чого хвилюєтесь, чому такі думки входять до сердець ваших?"

Закінчення на 2 стор.

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА

Високопреосвященним і Преосвященним владикам, всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям, преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам Української Греко-Католицької Церкви

Христос воскрес!
На божественній сторожі
Богонатхненний Авакум хай стане з нами
І покаже світлоносця-ангела, що ясно звіщає:
Нині спасіння світові, бо воскрес
Христос як всемогутній.

Пісня 4 Канону Пасхи

Дорогі в Христі!

Знову збираємося по всій Україні й на поселеннях, щоб привітати одне одного зі світлим празником Воскресіння Христового. Уже більше ніж рік ми проходимо особливу хресну дорогу і, можливо, по-людськи нам зараз непросто говорити про радість. Однак радість пасхальна походить не від людей, а від Бога! Сьогодні весь всесвіт оспівує Христову перемогу, Його подолання зла і смерті. «Це день, що його сотворив Господь, тож радіймо і веселімся в нім!»

На божественній сторожі богонатхненний Авакум хай стане з нами!

Упродовж історії спасіння були різні моменти, коли Божий люд переходив важкі випробування.

Закінчення на 3 стор.

НАШ СВЯТІЙШИЙ ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ - ПРОПОВІДНИК ПРАВДИ БОЖОЇ!

Наш Патріарх має неабиякий проповідницький дар. Він дуже добре пам'ятає апостольські слова: «Бо, коли я благовіствую, то нічим мені хвалитися, тому що це неодмінний обов'язок мій, і горе мені, коли не благовіствую» (1 Кор. 9, 16). Любов до проповідей у нашого Патріарха така ж, як і до богослужіння. Пригадую, як одного разу Святійший Владика показав мені першу свою проповідь, написану від руки під назвою «Про користолюбство», датовану 1951 р. Каліграфія у Святійшого академічна, розбірлива і з роками, скажу так, стиль і зміст його проповідей не міняється. Патріарх ставить перед слухачами багато запитань і дає відразу відповідь. Його проповіді дуже часто носять запитальний характер: «Де і в чому шукати щастя?», «Що таке гріх?», «Яка релігія є істинна?», «Чи хочемо ми спастись?». Як відомо проповіді Святійшого надруковані у двох томах. Словом Патріарх - палкий проповідник! Для того, щоб переконатися в цьому просто потрібно прийти до Володимирського собору м. Києва і послухати нашого Предстоятеля.

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Початок на 1 стор.

Погляньте на руки Мої і на ноги Мої; це Я Сам. Доторкніться до Мене і роздивіться; бо дух тіла і кісток не має, як бачите у Мене". І, сказавши це, показав їм руки і ноги. Коли ж вони від радості ще не вірили і дивувалися, Він сказав їм: "Чи маєте тут якусь їжу?". Вони подали Йому частину печеної риби і стільниковий мед. І, взявши, їв перед ними» (Лк. 24: 36-43).

Ісус Христос дійсно воскрес, і тому ніхто не повинен сумніватися в Його воскресінні. Посилаючи на проповідь, Він сказав Своїм ученикам: «Ідіть по всьому світу і проповідуйте Євангеліє всьому творінню... Віруючих супроводжуватимуть такі знамення: іменем Моїм виганятимуть бісів; говоритимуть новими мовами... покладуть руки на недужих, і вони будуть здорові» (Мр. 16: 15-18); і додав: «Я з вами по всі дні, до кінця віку» (Мф. 28: 20). Проповідь апостолів дійсно супроводжувалася знаменнями і чудесами. Вони не тільки проповідували воскресіння Христове, а й підтверджували звершеннями чудес. І донині правдивість православного віровчення підтверджується чудесами святих людей.

Воскресіння Христове спонукає нас боротися з гріхом, у тому числі і з корупцією. Воно запалює нас прагнути до моральної чистоти, до святості. Воно навчає нас бачити в людях братів і сестер; надихає нас допомагати біженцям, старим людям і дітям, захисникам України; не боятися смерті. Воскресіння Христове також надихає нас на боротьбу проти неправди та кривди. Воно надихає нас на труд, на виконання своїх обов'язків і побожне життя. Воскресіння Христове дало новий напрямок життю людини. Воно зробило земне життя осмисленим і цілеспрямованим. У майбутньому – не смерть, не загибель, не знищення, а інше існування: «іншого, вічного життя початок».

Воскресіння Христове – це основа нашої віри, її опора. Своїм воскресінням Ісус Христос показав істинність Свого Божества, вічність Свого вчення, спасенність Сво-

го розп'яття і смерті, велич і силу благодатних дарів Святого Духа, які подаються в заснованій Ним Церкві.

Воскресіння Христове дарувало нам віру, сильнішу за страждання. Воно дає нам силу перемагати їх. Нехай ніхто не подумає, що цієї радості у Воскреслому Господі достойні тільки люди святі, пустельники, подвижники. Ця радість дарована і нам, слабким і грішним дітям Отця Небесного.

Цього року Україна святкує Воскресіння Христове в умовах неоголошеної війни на Донбасі. Але ми твердо віримо, що незабаром Господь пошле нам перемогу над агресором, бо з нами правда; а де правда, там Бог і перемога. Цього року виповнюється 1000 років від часу смерті нашого просвітителя – святого рівноапостольного великого князя Володимира. Цей ювілей Україна буде святкувати на державному рівні.

Дорогі браття і сестри! Сердечно поздоровляю Вас зі святом Воскресіння Христового. Поздоровляю з Пасхою Христовою Президента України Петра Порошенка, Верховну Раду, Український уряд, Збройні сили України, всіх захисників нашої Батьківщини, всіх християн України і весь український народ. Сердечно вітаю зі світлоносним святом все українство у всіх країнах світу на всіх континентах.

Відзначаючи Пасху Христову, Церква закликає нас жити в мирі, любові, у всякому благочесті й чистоті, чесною працею служити ближнім, всьому українському народу і Українській державі, щоб у день нашого власного воскресіння бути достойними вічної радості з Воскреслим Господом, Якому слава, честь і поклоніння з Отцем і Святим Духом на віки віків. Амінь.

Воїстину Христос Воскрес!

**Філарет,
Патріарх Київський
і всієї Руси-України**

Пасха Христова
2015 р. м. Київ

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА

Початок на 1 стор.

Один такий період був у час пророка Авакума, про якого згадуємо в Пасхальній Утрні. Він жив у перехідну пору, коли вавилонська імперія розросталася на руїнах асирійської. Нова світова потуга виявилася такою самою жорстокою, як і попередня. Хоч змінилася влада, однак характерні імперські елементи залишилися незмінними: ідеологія власної «величі», жаждою слави, багатства й чужої території – і все це підсилене звичною брехнею і насильством.

Стояти на сторожі з пророком у цю пасхальну ніч серед людського розчарування та безсилля – означає витривало очікувати спасенної Божої дії, вияву Його перемоги над ворогом і насильником. Каже Авакум: «Я стану на моїй сторожі, стоятиму на моїй башті і виглядатиму, щоб подивитись, що Він мені скаже й що відповість з приводу моєї скарги» (Ав. 2, 1). І ми нині разом із пророком звиваємо до Бога: «Докіль, о Господи, буду звивати – і Ти не вислушаєш? Кричатиму до Тебе про насильство – і не врятуєш?» (Ав. 1, 2).

На цей клич страждання віруючого серця подається сьогодні всемогутня Божа відповідь: «Бог... приходиться... Його велич небо окриває і земля повна Його слави. Сяйво Його немов світло денне, з рук у Нього блиск проміння; там – сховок Його сили!» (Ав. 3, 3-4). Провіщена Божа слава і велич, блиск і сяйво – це світло Христового Воскресіння, яке випромінює тепер на нас так само, як і тоді, коли Христос розпорює військову сторожу та переможе вийшов із запечатаного гробу. Пісня сторожі пророка Авакума здійснюється у благовісті «Христос воскрес!». Воскреслий Христос показує нам, що Бог вислуховує і наші благання, спішить із визволенням до тих, хто щоденно і витривало стоїть на сторожі молитви за Україну. У цю світлосяйну ніч свята Церква оспівує Божу перемогу і в молитовному чужанні пасхальних богослужінь разом із пророком Авакумом вказує на «світлоносця-ангела, що ясно звіщає: Нині спасіння світові...»!

Сьогодні на рідних землях наша Церква покликана видавати пророчий голос про неминучість перемоги над ідолопоклонством, брехнею і насильством. Воскреслий Господь розвіяв страх апостолів словами: «Мир вам, як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас» (Ів. 20, 21). Ці слова промовляють також до нас і дають нам сили не тільки встояти перед нападником, а й перемогти наше внутрішнє зло: зневіру, втому і страх. Революція гідності ще далеко не довершена, поки Христовий мир не запанував у наших серцях – тільки з Христом потрібно, за словами слуги Божого митрополита Андрея Шептицького, подолати егоїстичну «отаманщину», корупцію та залишки безбожної системи в стосунках між державними інституціями і суспільством.

Мир Христовий сьогодні є під загрозою не тільки в Україні. Всюди, де справжні християни ісповідують воскреслого Господа і живуть Його святим Євангелієм, відновлюються давні переслідування і постають нові виклики. Ми молимося за навернення кожного, хто словами ісповідує Ісуса Христа, але ділами чинить зло і неправду, які ще так глибоко вкорінені в людських серцях.

Особливо молимося за наших братів і сестер в українському Криму і Донбасі, а водночас за переслідуваних до мучеництва братів-християн на Близькому Сході. Ми розуміємо, наскільки загрозливою для віри є самовпевнена споживацька культура Заходу, який призабув свої християнські корені й цінності. Нам може здаватися, що ми в нашій духовній боротьбі наче оточені звідусіль, і тому молитва до Господа пророка Авакума є також нашою молитвою: «Чи ж не почуєш? Чи ж не вислушаєш? Чи ж не врятуєш?» Сьогодні до нас, що звиваємо до Бога про насильство і неправду, до нас, що стоїмо на сторожі молитви, приходять світлоносний ангел і ясно звіщає про перемогу воскреслого Христа. Він несе вітуху і мир тим, хто оплакує загиблих, дає впевненість Господньої перемоги над насиллям, агресією, злом і неправдою.

«Нині спасіння світові, бо воскрес Христос як всемогутній».

Святкувати Пасху серед війни – це вміти вже сьогодні бачити у воскреслому Христові нашу перемогу. Вона повинна передусім відбутися в наших душах і наповнити собою серце кожного, хто дійсно вірить, що Христос воїстину воскрес! Ця віра в перемогу Воскреслого дозволяє тим, хто на передовій, стати перед обличчям смерті і мужньо та впевнено захищати свою землю. Ця сила Воскреслого дає нам можливість протиставитися ненависті до тих, які дали себе обманути ненаситною імперською ідеологією брехні та насильства. Ця перемога Христа як воскреслої Істини є певним успіхом кожного, хто говорить і свідчить правду про те, що відбувається в Україні. Ця Христова правда дозволяє кожному, хто вважає себе Його учнем, бути справжнім апостолом Благовісті миру й любові.

Наша перемога у воскреслому Спасителі над видимим і невидимим супостатом, можливо, настане не в одну мить, а наблизатиметься поступово, з дня на день, щоб об'явитися в усій своїй повноті. Отже, те, що пророк Авакум уже бачив, уже святкував, уже отримував як завдаток майбутнього, те і ми сьогодні святкуємо в усій повноті: Воскресіння Христа!

Дорогі в Христі! У цей світлий день Христового Воскресіння прагну поділитися з вами цією пасхальною радістю. З усього серця бажаю, щоб наше святкове вітання «Христос воскрес» покріпило нас у вірі, усунуло втому боротьби, дало радість надії в повноту перемоги і світле майбутнє України. Це побажання скеровую і до тих, що на поселеннях вболівають за своїх рідних і друзів на рідних землях, та допомагають, хто як може, молитовно і матеріально. Хоч би де ми жили, будьмо благовісниками справжньої Революції гідності, яка може ґрунтуватися тільки на постійному навершенні до воскреслого Господа та на втіленні Христової Благовісті в нашому житті.

Усім вам, в Україні та на поселеннях суцям, засилаю сердечні святкові вітання. Щиро зичу вам благословенних свят Воскресіння Господнього, смачного свяченого яйця та світлої пасхальної радості!

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога-Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами.

Христос воскрес! – Воїстину воскрес!

† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у Квітну неділю, 5 квітня (29 березня) 2015 року Божого

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ЗАКЛИКАЄ ДО ВЕЛИКОДНЬОГО МИРУ НА ДОНБАСІ

6 квітня 2015 р. Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет у відкритому зверненні закликав російських військових та залежні від Росії озброєні загоони на Донбасі, а також українське військове керівництво антитерористичної операції зробити все можливе для встановлення Великоднього миру на Донбасі.

«Сьогодні, на початку Страсної седмиці, у переддень свята Благовіщення Пресвятої Богородиці, через засоби масової інформації звертаюся до російських військових чинів та інших посадових осіб, від яких залежить зараз ситуація на окупованій частині Донбасу, а також до діючих там проросійських озброєних загонів, із закликом на час Страсного та Пасхального тижнів зупинити всі військові дії. Також закликаю до перемир'я і українське військове керівництво антитерористичної операції – у тій мірі, в якій це залежить від нього.

Прощу всіх, хто залучений до військових дій, в ці свята для православних християн дні встановити тишу, не вести обстрілів та наступальних дій, дати можливість мирним мешканцям

Донбасу, а особливо тим, хто залишається у прифронтовій смузі, зустріти Великдень гідно і без страху.

Особливо звертаюся до російського керівництва: Бог знає ваші серця і ваші внутрішні наміри. Саме від вас найперше залежить, чи зустріне Донбас Світле Христове Воскресіння в тиші, без обстрілів та смертей. Ви можете що завгодно говорити публічно, але Бог знає правду і спитає з кожного особисто – що ти зробив для того, щоби хоча б у велике свято Пасхи на Донбасі не лилася кров? Тож закликаю зробити все, від вас залежне, щоби хоча б у час Великодня на Донбасі запанувала мирна тиша.

Звертаюся також і до озброєних прихильників Росії: ви знаєте, що кожного дня ваше життя може завершитися. Тож поки є можливість – зробіть це добре діло, зупиніть обстріли. Бо коли рано чи пізно постанете на Суд Божий, то зрозумієте, що кожна добра справа є дорогоцінношою за всі земні багатства.

Прощу зробити все можливе для встановлення Великоднього миру і українське військове керівництво антитерористичної операції. Ви, як військові, краще знаєте, що є можливим, а що – ні. Але у тій мірі, в якій це залежить від вас, здійсніть все для досягнення тиші.

Сподіваюся, що заклики до Пасхального миру на Донбасі підтримають і глави інших християнських Церков, як в Україні, так і в Росії. І нехай у цій добрій справі всім допоможе Бог!

**Філарет,
Патріарх Київський і всієї Руси-України
6 квітня 2015 р.**

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ: УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ ОБ'ЄДНАЮТЬСЯ ДУЖЕ ШВИДКО - ТАК, ЯК ПЕРЕМІГ МАЙДАН

Інтерв'ю Предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату виданню «Апостроф».

— Якими є наразі стосунки УПЦ КП із УПЦ МП, і як Ви їх вибудовуєте, враховуючи, що Україна вже рік веде війну із Росією?

— На жаль, стосунки у нас не такі, як хотілося би. Рік тому ми запропонували УПЦ МП розпочати діалог про подолання розділення, про утворення єдиної Помісної Православної Української Церкви. Але на наш заклики не відгукнулися. Чому? Тому що Москва такий діалог не дозволяє, і сам митрополит Онуфрій проти діалогу.

До речі, так, як Ви поставили питання, то це не зовсім вірно, бо не Україна веде війну з Росією, бо не ми напали на Росію. Це вона напала на нас, окупувала Крим, ввела війська на Донбас. Ми не ведемо війну з Росією, це вона веде війну з Україною, а ми захищаємо свою землю, свою країну і свою незалежність від нападу агресора.

Так і у церковних справах – Московський патріархат понад 20 років добивається нашого знищення, щоб Київського патріархату не було. А ми боремося не проти Московського патріархату, а за те, щоб український народ мав свою Помісну, адміністративно незалежну Церкву, бо це відповідає канонам, Апостольським правилам.

— Чи Ви зустрічаєтесь, або підтримуєте зв'язок із ми-

трополитом Онуфрієм, і якщо так, то які питання обговорюєте?

— Ми зустрічаємося лише на офіційних заходах, на засіданнях Всеукраїнської Ради Церков. Якогось приватного спілкування між нами немає. На Раді ми обговорюємо загальні питання, які стосуються всіх церков і України. Там нам переважно вдається знаходити спільні думки. Але і там бувають суперечки. Наприклад, коли навесні минулого року я запропонував, щоб Рада Церков звернулася із закликом до народу допомагати нашій армії, Збройним силам, то митрополит Онуфрій виступив проти. Він сказав, що допомагати треба, але не треба закликати, бо це ніби принижує нашу армію, що вона така бідна і потребує допомоги. А насправді він так сказав, щоб не дратувати Москву.

Я митрополита Онуфрія знаю давно, бо я його і в єпископи рукополагав. Він душею – з «руським міром», вважає європейську інтеграцію злом, а єднання з Москвою – добром. І навіть агресія Росії проти України його поглядів не змінила.

На відміну від покійного митрополита Володимира, який в останні роки життя зрозумів, що потрібне зближення наших церков, що потрібно відстоювати українські позиції, а не московські, що потрібно вести діалог, митрополит Онуфрій не хоче діалогу. А якщо хтось не хоче діалогу – то з таким важко спілкуватися.

— Що відбувається із майном УПЦ КП на території анексованого Криму і окупованих Донецької і Луганської областей? Скільки було втрачено майна через військові дії?

— У Криму декілька наших храмів захопила так звана «самооборона», і служити там ми не можемо. Ще декілька храмів, які були розташовані в приміщеннях пристосованих, були закриті, бо на власників цих приміщень натиснули. І вони сказали, що не можуть далі надавати нам приміщення, бо тоді російська влада їх покарає. Тому зараз у Криму діє трохи менше 10 парафій Київського патріархату. Їм дуже важко, але вони тримаються.

На Донбасі в тій частині, яка окупована, деякі храми були закриті, тому що була небезпека для священиків і віруючих – терористи погрожували вбити їх за приналежність до Київського патріархату. Деякі храми були відібрані терористами для своїх потреб, а деякі, як собор в Луганську, хотіли забрати, але люди не дали, сказали, що це наша церква, і ми не хочемо, щоб тут була казарма. Тому на Донбасі церква наша живе відповідно до місцевих умов – де можливо, священики наші служать, але намагаються не привертати до себе уваги сепаратистів. А там, де влада є українська, там служать вільно. І храми навіть відкриваються. Нещодавно у Волновасі надали приміщення – у нас там не було храму, а тепер облаштували храм, на Великдень буде служба.

— Чи можете Ви оцінити діяльність РПЦ, яка стосується участі двох країн у військовому конфлікті? Які дії та вчинки Ви схвалюєте, а які засуджуєте?

— Російська церква чинить не так, як повинна діяти церква. Бо церква повинна бути на боці правди. А Московський Патріарх не на боці правди, а на боці російської влади. Тому він говорить про «громадянську війну в Україні», він звинувачує нашу церкву і Греко-католицьку церкву, що це ми розпалюємо ворожнечу.

І цю неправду він говорить іншим церквам – і православним, і католицькій, і протестантам. Бо він має таке завдання – поширювати серед релігійних діячів кремлівську пропаганду. Ось цю неправду ми засуджуємо.

Патріарх Кирил говорить, що він за мир. Ми теж за мир. Але за який мир виступає він, а за який – ми? Він виступає за мир у рабстві, в окупації. Не даремно ж на самому початку, ще коли Росія захоплювала Крим, його представник – протоієрей Чаплін - заявив: ми сподіваємося, що українці не чинитимуть сильного опору. Тобто, Росія буде наступати, захоплювати українські землі, а ми не чинитимемо опору. Ось такий мир у неволі вони хочуть принести нам.

А ми виступаємо за справедливий мир. Україна є незалежною державою, має всіма, в тому числі Росією, визнані кордони. Тому щоб був мир, Росія має забрати свої війська, перестати розпалювати війну в Україні – от тоді буде мир. І церква російська повинна виступати за справедливий мир, а не за відродження імперії.

— Колись міжнародні оглядачі вважали Україну державою із високим рівнем свободи віросповідання. Тепер наші реалії такі: представники самопроголошеної «Донецької народної республіки» (ДНР) у тексті власної конституції зазначили, що «Первісною та пануючою вірою є Православна віра...», що сповідується Російською Православною Церквою (Московський Патріархат)». У Донецьку було створено батальйон «Російська Православна Армія», який, фактично, бере участь у війні. Православна віра намагаються перетворити на символ війни. Чи Ви ведете діалог із УПЦ МП про те, що подібні історії є неприпустимими?

— Ось все те, що Ви сказали, є ще одним доказом того, що Московський патріархат не виконує того миротворчого призначення, яке є у церкви. Бо якби він виконував своє призначення, то засудив би і агресію проти України, і окупацію Криму, і війну на Донбасі, і цю так звану «Православну армію». А ми бачимо, що не тільки немає засудження, а є підтримка з боку Московського патріархату.

Ми про це не раз говорили представникам УПЦ МП і у спілкуванні, і в заявах. Але вони реагують загальними фразами. Кажуть: ми за мир, ми за припинення кровопролиття, ми за єдину Україну.

Але коли йдеться про конкретні справи, то діють часто навпаки. Священики і навіть єпископи благословляють сепаратистів, у храмах проповідують, що «не можна вбивати росіян, бо вони брати», що треба бути єдиними з Росією. Ось, наприклад, на Буковині є такий єпископ Лонгін Жар. Він у проповіді говорить про «київську хунту», про те, що в українську армію не треба йти, що хто воює проти Росії – це злочинці. І як на це його керівництво відреагувало? Ніяк не відреагувало, ніяких заяв не було із засудженням цієї його проповіді. А чому? Тому що у багатьох в керівництві УПЦ МП – не у всіх, але у багатьох – такі самі думки, як у цього Лонгіна. Тільки вони не наслідують їх вголос висловлювати.

— Одного разу я спілкувалася із дружиною священика УПЦ МП, яка постійно повторювала, що «українська армія вбиває мирних громадян» і що на території України, фактично, ведеться «війна за слов'ян, за православ'я» проти західного світу, який хоче знищити слов'ян. Це схоже на внутрішні директиви, які спускає керівництво УПЦ МП, і, чесно кажучи, із жахом думаю про те, що такі священики несуть свої пастві. Це, фактично, ще одна складова інформаційної війни Росії проти України. Що УПЦ КП робить для протидії цій війні?

— Так, у церкві Московського патріархату такі ідеї насаджувалися роками. Раніше про все це говорили відкрито, тепер не так відкрито, бо люди цим обурюються.

Щоб протидіяти цьому, ми як церква маємо лише один засіб – бути церквою, виконувати те, до чого покликана церква, говорити правду. І ми говоримо правду, називаємо, хто є агресором, чому відбувається війна, закликаємо підтримувати Україну, Збройні сили, добровольчі батальйони, захищати рідну землю від окупантів і терористів. І не тільки закликаємо, але і самі збираємо допомогу, пожертви, направляємо військових священиків до армії. А народ нехай робить висновки, яку церкву підтримувати, кого слухати.

— Чи можна назвати таку поведінку УПЦ МП і РПЦ православним фундаменталізмом? Як із ним можна боротися?

— Зараз у світі багато говорять про так звану «Ісламську державу», яка в основі свій має ідею створити світовий халіфат. Тобто, беручи як виправдання релігійні гасла, вони розпалюють війну для задоволення своїх власних інтересів.

Продовження на 6 стор.

Початок на 5 стор.

Так само діє і Кремль та його прихильники, в тому числі тут, в Україні. Вони говорять про захист православ'я, про те, що Москва є Третій Рим і що вони захищають традиційні цінності від наступу безбожного Заходу. Але насправді вони лише шкодять і православ'ю, і російському народу, бо тепер Росію сприймають не як захисника християнських цінностей, а як агресора, який свою загарбницьку війну прикриває брехнею.

Боротися з цим треба через свідчення правди. Бо там, де є правда, там є і Божа допомога. Бо Сам Бог сказав про Себе: Я є Істина. А батьком неправди є диявол.

— Чи Ви бачите, на яких територіях на сході люди, незважаючи на пропаганду, здатні опиратися їй і відкидати ідею «руського міру»? Чому вони спроможні це робити?

— На сході людям дуже важко зрозуміти, де є правда, а де є неправда. Бо вони звикли отримувати інформацію з російських джерел, а звідти постійно йде брехня про Україну, про війну.

Тому і завдання церкви – допомагати людям розібратися, зрозуміти, що Росія розпалила цю війну, а не Україна і не Майдан. І там, де присутність Київського патріархату більша – там і більше людей це розуміють.

Я переконаний, що якби в Україні від самого початку була єдина Помісна Православна Церква, а не було розділення на Московський і Київський патріархат, то і війни би цієї не було. Бо церква би проповідувала не «руський мір», як це робиться в Московському патріархаті, а виховувала парафіян в любові до своєї Батьківщини-України. І тоді навіть якби хтось спробував розпалити сепаратизм – він би не мав успіху.

— Є чимало фактів, як в зоні АТО сепаратисти і ті, хто їх підтримує, піддають тортурам і вбивають пасторів протестантської церкви і священників УГКЦ та УПЦ КП. Що керівництво КП робить для порятунку цих людей?

— Якщо хтось хоче виїхати, переселитися на безпечну територію – ми допомагаємо. Також ми співпрацюємо з державою, з волонтерами у питанні щодо визволення з полону. І ми привертаємо увагу міжнародної громадськості, відповідних міжнародних організацій, які захищають права людини. Щоб міжнародне співтовариство вимагало від Росії, яка контролює зараз і Крим, і схід Донбасу, не допускати порушення прав віруючих.

— Скільки священників УПЦ КП наразі перебуває у зоні АТО поряд із українськими бійцями? Йдеться не про приходи, а саме перебування на лінії вогню. Що їм дається найважче?

— Є кілька десятків військових священників, так званих капеланів, які знаходяться у військових підрозділах на фронті. Переважно це священники, які самі колись були військовослужбовцями, а потім стали священниками. Їхнє завдання – надавати духовну підтримку воїнам, звершувати з ними молитви, приймати їхні сповіді, причащати їх, застерігати від гріхів.

А найважче, я думаю – це відспівувати, ховати тих загиблих воїнів, з ким ще вчора розмовляв.

— Час від часу з'являються новини про те, що все більше громад залишає УПЦ МП і переходить до лав Київського патріархату. Чи можете Ви назвати цифри – скільки таких випадків було за останній рік, чи дійсно є певна тенденція (якщо порівняти із минулими роками) і на яких саме територіях це відбувається?

— За минулий рік кілька десятків громад (десь біля 30) перейшли в Київський патріархат. Нібито небагато. Але насправді це – верхівка айсберга. Бо ми не ставимо собі завдання переводити в Київський патріархат парафії – ми лише приймаємо тих, хто сам хоче відійти. Бо ми хочемо, щоб від-

булося об'єднання УПЦ МП та нашої церкви в єдину Церкву. А якщо розпалити ворожнечу через храми, то це віддалить об'єднання. Треба щоб люди, парафіяни МП, самі визначилися. Бо нам не потрібні самі храми – ми хочемо, щоб була єдність серед православних віруючих.

Соціологічні дані говорять, що кількість прихильників нашої церкви зростає. Якщо раніше було біля 32%, то тепер – 44%. А це вдвічі більше, ніж прихильників Московського патріархату. І якщо брати по областях, то у більшості областей, навіть на сході, наприклад у Харківській області, прихильників нашої церкви більше, ніж прихильників МП. Я думаю, що цей процес триватиме.

— Чи спостерігаєте ви зворотній процес на сході і в Криму, коли люди із УПЦ КП йдуть до лав УПЦ МП? Чому, на Вашу думку, це відбувається?

— Якщо на решті території України люди вільно визначаються, до якої церкви належати, то в Криму все відбувається під тиском і через насильство. Влада обмежує нашу церкву, відбирають храми, залякують парафіян. Тому не всі мають мужність відкрито підтримувати у Криму нашу церкву в таких умовах. Але з історії ми знаємо, що з гонінь церква завжди виходила переможницею. Так було в роки радянського атеїзму, так буде і зараз – коли Росія піде з Криму, то побачите, скільки там насправді є прихильників Московського патріархату.

— Як, на Вашу думку, війна вплинула на Ваших прихожан? Як вони змінилися?

— Війна виявляє, хто є хто. І я дуже радий, що наші парафіяни, і не тільки вони, виявляють велику любов, допомагаючи армії, біженцям, мирним мешканцям Донбасу. Я вірю, що Бог бачить цю жертвовність, цю любов до України і один до одного. І за цю любов допоможе нам подолати нинішні випробування.

Також я думаю, що багато людей стали більш свідомо ставитися до церкви. Бо під час Майдану і під час війни зрозуміли, яке велике духовне і суспільне значення має церква. І якщо раніше ставилися байдуже до віри або вважали що не має значення, Московський патріархат підтримувати чи Київський, то тепер більше стає тих, хто свідомо підтримує нашу церкву, хто з християнина за традицією стає християнином за способом життя та переконаннями.

— Чи може йти мова про об'єднання КП та МП після обрання Онуфрія митрополитом? За яких умов це можливо?

— Об'єднання буде, хоча митрополит Онуфрій і не хоче цього. Але він – не вся церква. Об'єднання буде тому, що більшість православних віруючих цього хочуть, тому що це є шлях правди. І коли Господь благословить – все станеться дуже швидко. Так само, як переміг Майдан – майже три місяці боролися, а потім Янукович, який здавався багатьом непереможним, втік.

— Чи є перспективи у об'єднання УПЦ КП із УАПЦ? За яких умов?

— Ми працюємо для цього, ведемо діалог. Я маю надію, що і єпископи, і духовенство УАПЦ розуміють, що єднання потрібне і для церкви, і для України. А прості парафіяни вже давно виступають за об'єднання.

— Ми святкуємо Великдень. Чого Ви в першу чергу бажаєте українцям напередодні Пасхи (інтерв'ю відбувалося за кілька днів до свята)?

— Хочу побажати твердої віри в перемогу правди. Бо перемагає завжди той, хто стоїть на боці правди і в душі є незламним. Боротьба зла і добра завжди триває – і у світі, і в душах. Самі в цій боротьбі ми не можемо перемогти, але з Богом ми можемо все. І Христове Воскресіння є доказ цього.

Яна Седова

НА ДУХОВНІ ТЕМИ

СВІТЛА ПАСХА.
ВОСКРЕСІННЯ
ГОСПОДНЄ

“Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував”
(Тропар Пасхи).

З усіх великих празників нашого церковного року найбільш давній, урочистий і радісний — це Великдень. Він, як сказано в ірмосі 8 пісні пасхального канону утрени: “Цар і Господь, празників празник і торжество торжеств”.

Святі Отці Церкви особливо підкреслюють значення і велич цього празника. “Пасха в нас, — каже святий Григорій Богослов у своєму пасхальному слові, — це празників празник і торжество торжеств, яке настільки перевищує всі інші торжества, не тільки людські, але і Христові, що в його честь відбуваються, наскільки сонце перевищує зірки”. А святий Іоанн Золотоустий у проповіді на Пасху так звеличує Воскресіння Христове: “Де твоє, смерте, жало? Де твоя, аде, перемога? Воскрес Христос і ти провалився. Воскрес Христос і впали демони. Воскрес Христос і радіють ангели. Воскрес Христос і життя панує. Воскрес Христос і нема ні одного мерця в гробі, бо Христос воскрес із мертвих і став первістком померлих”.

Тож у світлому й радісному дні Воскресіння свята Церква закликає небо й землю до святої Божої радості: “Хай небеса достойно веселяться, хай радіє земля, хай святкує увесь світ видимий і невидимий, бо Христос устав, радість вічна” (Тропар 1 пісні канону).

Щоб краще зрозуміти велич, значення і дух Великодня, погляньмо на його історію, богослужіння і значення для нас.

Празник Воскресіння Христового у наших богослужбових книгах має такі назви: Свята й велика неділя Пасхи, День святої Пасхи, або Свята Пасха. Наш народ на означення празника Пасхи має ще слово Великдень, що означає Великий День, бо він великий своєю подією, своїм значенням і своєю радістю. Слово “пасха” походить з єврейського “песах”, що значить “перехід”. Тут мова про перехід Господнього ангела, який

одної ночі вбив усіх єгипетських первенців, коли фараон не хотів відпустити ізраїльський народ, а перейшов повз (по-єврейськи “песах”) доми ізраїльтян, одвірки домів яких були помазані кров'ю однорічного ягняти. Слово “пасха” у євреїв означало також ягня, якого заколювали на Пасху, а потім і сам день свята на згадку про визволення з Єгипту дістав назву Пасхи.

Для апостолів і перших християн ПАСХА-ПЕРЕХІД стала символом іншого переходу — подвійного переходу Ісуса Христа: від життя до смерті і від смерті до життя. Перший перехід дав основу для хресної, а другий для воскресної і радісної Пасхи. Апостоли й перші християни святкували разом із іудеями свою християнську Пасху, але не радісну, а сумну і з постом, бо вона була для них річницею Христових мук і смерті.

Пасхальний агнець євреїв став для християн прообразом Ісуса Христа, Який, наче невинне ягня, приніс себе в жертву за гріхи цілого світу. Звідси в богослужінні його називають пасхальним агнем або коротко Пасхою. “Бо Пасха наша, — каже святий апостол Павло, — Христос, принесений у жертву” (1 Кор. 5, 7).

У II ст. разом із хресною Пасхою починає також входити в практику і радісна Пасха на честь Христового Воскресіння, яку святкують у неділю після іудейської Пасхи. У зв'язку з тим подвійним святкуванням хресної і воскресної Пасхи між християнами почалася тривала і завзята суперечка про сам день святкування Пасхи. Виникла суперечка, бо щораз більше почав змінюватися погляд на саме свято. Первісно Пасху вважали днем смутку й посту на честь Христової смерті, а тепер хотіли злучити з нею радісну річницю Його світлого Воскресіння, що не сумісне зі смутком, ані з постом. Загал християн став святкувати Пасху Христового Воскресіння в неділю, але деякі християнські громади, передусім у Малій Азії, вперто святкували Пасху разом із іудеями 14 Нісана, першого весняного місяця. Від 14 Нісана ті громади названо “квартидецімані”, що значить “чотирнадцятники”.

Собор у Нікеї (325) припинив ці тривалі і болісні суперечки. Він вирішив, що всі християни мають святкувати празник Пасхи того самого дня: що не можна йти за іудейським звичаєм, а треба святкувати Пасху в неділю, після першої повені місяця, після весняного рівнодення.

Продовження на 8 стор.

Зішестя в ад

Ангел на порожньому гробі

Початок на 7 стор.

У IV-V ст. святкування празника Пасхи продовжується з одного дня на цілий тиждень, який зветься “світлим тижнем” на противагу до тижня перед Великоднем, що має назву “Великого”, або “Страсного”.

У збірнику церковних законів під назвою Апостольські постанови, які були написані в Сирії близько 380 року, але мали б походити з апостольських часів, про світлу седмицю кажуть так: “Через цілий великий і наступний по нім тиждень хай слуги не працюють, бо той — це тиждень мук, а цей — це тиждень Воскресіння, і треба слухати наук” (VIII, 33).

Цісар Феодосій Великий († 395) скасував ведення судових розправ, а цісар Феодосій Молодший († 450) заборонив театральні й циркові вистави на час усієї світлої седмиці. В Єрусалимі найбільш урочисті були перші три дні Пасхи, що Східна Церква практикує і сьогодні.

Шостий Вселенський Собор (691) у справі святкування світлого тижня вирішив: “Від святого дня Воскресіння Христа нашого Бога до нової неділі (тобто до Томиної неділі) вірні повинні цілий тиждень безнастанно перебувати у святих церквах, у псалмах, і співах, і піснях духовних, радіти й торжествувати в Христі, уважно слухати читання Святого Письма та брати участь у святих Тайнах, бо таким способом разом з Христом воскреснемо й разом прославимся. Тому в цих днях не можна влаштовувати ні кінських перегонів, ані інших публічних видовищ” (Правило 66).

З богослужінь празника Великодня на особливу увагу заслуговує пасхальна утрєня, яку можна б назвати величним гімном прослави Христа-Переможця. Її авторство приписують великому богослову Східної Церкви й великому мистцеві слова — святому Іоану Дамаскину (к. 676 — к. 749). Ймовірно, що вона укладена на основі пасхальних проповідей святих Отців — Григорія Богослова, Григорія Ниського й Іоана Золотоустого. Зміст воскресної утрєні глибоко-догматичний, форма високо-поетична, тон дуже радісний і переможний.

Тропар Пасхи “Христос воскрес із мертвих...”, який стільки разів співаємо у воскресний час, охоплює весь зміст, суть і значення празника. Осередок воскресної утрєні творить канон. В ірмосах, тропарях і стихирах канона виступає перед нами Христос як обіцяний Месія, як Бог у маєстаті й силі, як Спаситель і Відкупитель, як Переможець над смертю, адом і гріхом.

Щодо своєї форми пасхальна утрєня це вершина поезії й унікальне явище в церковній літературі Східної Церкви. У ній багатство гарних поетичних зворотів, образів, порівнянь і символів. Над глибоким змістом і поетичною формою великодньої утрєні весь час домінує тріумфально-переможний тон святої, неземної і вічної радості, що випромінює на нас з кожного ірмоса, тропаря чи стихир. Тут переживаємо ту повноту радості з Христового Воскресіння, що її святій Григорій Богослов у своїй пасхальній бесіді так описує: “Вчора я розпинався з Христом, сьогодні прославляюся з Ним. Вчора я вмирав з Ним, сьогодні оживаю з Ним. Вчора я погребався з Ним, сьогодні воскресаю з Ним”. У Христовій перемозі все бере участь: небо, і земля, і ад. Усе закликає нас до радості. Та небесна радість охоплює усю людину й усі її почування.

Воскресна радість сягає вершини у стихирах Пасхи. Вони творять один могутній гімн радості на честь воскреслого Христа — новозавітної Пасхи. Та радість уділяється всім і всім обіймає, навіть наших ворогів. “Воскресіння день, — співаємо в останній стихирі, — і просвітимося торжеством, і друг друга обіймемо! Промовмо: Браття — і тим, що ненавидять нас; простім усе з Воскресінням і так заспіваймо: “Христос воскрес із мертвих...””.

Великдень дає нам незаперечний доказ його божества. Коли фарисеї і книжники домагалися від Христа знаку, що Він Божий Син, то Він їм відповів, що не дістануть іншого знаку, як знак пророка Йони: “Як Йона був у нутрі кита три дні і три ночі, так буде Син Чоловічий у лоні землі три дні і три ночі” (Мт. 12, 40). І так сталося. Третього дня після Його смерті наступило світле Воскресіння.

Христове Воскресіння — це фундамент нашої віри. Яке б значення мала Христова наука, якщо б так часто Ним передбачене Воскресіння не сповнилося? Апостоли, проповідуючи святе Євангеліє, часто покликаються на Христове Воскресіння, як на найсильніший доказ правдивості науки Христа. “А коли Христос не воскрес, — каже святій Павло, — то марна проповідь наша, то марна й віра ваша... Але ж Христос таки справді воскрес із мертвих, первісток померлих” (1 Кор. 15, 14 і 20). Тому правда про Христове Воскресіння і християнська релігія є нерозривними.

Великдень — це певна запорака нашого Воскресіння для цасливого вічного життя. Як Христос воскрес, так і ми колись воскреснемо для нового світлого й вічного життя. Сам Христос запевняє нас: “Бо надходить час, коли всі, хто у гробах, голос Його [Сина Божого] вчують, і вийдуть ті, що чинили добро, на Воскресіння життя. А ті, що зло чинили, — воскреснуть на суд... Така бо воля мого Отця, щоб кожен, хто Сина бачить і вірує в Нього, жив життям вічним і щоб я воскресив його останнього дня” (Йо. 5, 28-29 і 6, 40).

Празник Христового Воскресіння багатий не тільки на величні богослужіння, маєстатичні співи і глибокосимволічні обряди, але він багатий також на прегарні церковно-обрядові й народні звичаї. Деякі з тих звичаїв — це вплив християнської культури, інші походять ще з передхристиянських часів, коли наш народ у той самий час відзначав свято привітання весни й весняного сонця. Християнська релігія багато з тих прадавніх народних звичаїв освятила, надала їм християнського значення і символіки та визнала своїми.

Професор Степан Килимник, описуючи великодню ніч, так каже про звичаї Великодня: “Коли б сьогоднішня людина спромоглася була заглянути на мить у чисту душу дитини й відчути ту радість, безмежну радість, коли насправді душа дитини витала в імперіях казково-феєричної радості в очікуванні завтрашнього дня — Великодня, — то людина зрозуміла б і відчула б той невидимий тисячолітній зв'язок, поєднання її душі з душею далеких-далеких прапращурів, прародителів, поєднання нинішньої християнської культури з тисячолітньою високою культурою наших пращурів... Людина вважала б ці звичаї, традиції українського народу, за святиню й велич, хоронила б їх, зберігала б та дотримувалась їх і передавала б своїм нащадкам, як дорогоцінний скарб, із роду в рід!” (Український рік у народних звичаях. Т. III, с. 82).

Далі хочемо вказати найважливіші особливості богослужбово-обрядового характеру празника Пасхи, а відтак звернути увагу на деякі народні звичаї, пов'язані з Великоднем.

Христове Воскресіння відбулося дуже рано в неділю третього дня після Його смерті. З того часу в Церкві існує дуже давній звичай, який нагадує, що пасхальний піст закінчується в суботу вночі, а воскресні торжества починаються опівночі, невдовзі після неї, або на світанку. Через те, що не було одної практики по всіх Церквах, Шостий Вселенський Собор (691) постановив: “Вірні, що проводять дні спасенних страстей у пості, молитві і скрусі серця, мають закінчувати піст посеред ночі після Великої суботи, тому що божественні євангелісти Матфей і Лука, перший словами “після вечора суботи” (28, 1), а другий словами “рано-вранці” (24, 1) вказують на глибоку ніч” (Правило 89).

Пасхальні торжества починаються обходом довкола церкви під супровід дзвонів. Цей обхід є символом ходу жінок-мироносиць вранці у неділю до Господнього гробу.

Після обходу, перед зачиненими дверима церкви, наче перед запечатаним Божим гробом, починається воскресна утрєня. Тут перший раз чуємо радісне: “Христос воскрес із мертвих...”, — і при співі тієї ж пісні священник хрестом відчиняє двері церкви на знак, що Христова смерть відчинила нам двері до неба.

У найдавніших наших уставах сказано, що в кінці воскресної утрєні під час співу стихир Пасхи при словах “і друг друга обіймемо” відбувалося взаємне цілування, яке в нас називали “христосуванням”. Люди взаємно вітаються: “Христос воскрес! — Воїстину воскрес!”.

Великодній привіт “Христос воскрес” перший раз злетів з уст ангела до жінок-мироносиць при Господньому гробі. Цей радісний привіт уже сотні-сотні років живе у нашому народі впродовж цілого пасхального часу. Цим привітом ми висловлюємо великодню радість і визнаємо нашу віру в Христове й наше Воскресіння.

Святу Літургію в день Пасхи служать дуже урочисто. У Євангелії того дня сказано про Христову божественність, бо якраз Христове Воскресіння є найкращим доказом Його божественності. Коли є більше священників, то Євангеліє читають кількома мовами. Звичай єврейською, грецькою і латинською мовами, бо тими мовами було написано на хресті Ісуса, а також і народною мовою. Читання Євангелія різними мовами означає, що Христова наука голоситься всіма мовами та поміж усіма народами. Коли припиняють читати Євангеліє, чути дзвони на дзвіниці, що є символом оголошення Христового благовістя всьому створінню.

Упродовж цілого Світлого тижня святі двері в іконостасі зостаються увесь час відчиненими на знак того, що Христос своїм Воскресінням відчинив нам двері Божого Царства, як це співаємо в пасхальному каноні: “... Отворив Ти нам райські двері” (Шоста пісня).

У день Пасхи на святій Літургії, після заамвонної молитви, відбувається благословення артоса. Артос з грецької означає “хліб”, — і є символом хліба вічного життя — Господа нашого Ісуса Христа. На артосі видно ікону Воскресіння. Артос цілий Світлий тиждень стоїть на престолі або на тетраподі. У Світлу суботу після спеціальної молитви його роздроблюють і роздають вірним.

У період П'ятидесятниці, а саме від празника Пасхи аж до празника Сходження Святого Духа, на знак воскресної радості не робимо поклонів, не стаємо на коліна. Нікейський Собор (325 р.) проголосив: “Тому що деякі стають на коліна в дні Господнім і в днях П'ятидесятниці, то для однообразності у всіх єпархіях, ухвалив Собор, щоб у тому часі приносити Богові молитви стоячи” (Правило 20). Подібне рішення має також Шостий Вселенський Собор у 90 правилі.

Під час святкування Пасхи, а подекуди й упродовж цілого Світлого тижня, буває цілоденне дзвонення на знак перемоги Ісуса Христа над смертю і над адом.

У нашого народу є звичай на Великдень благословляти їжу. Після довгого посту свята Церква дозволяє усяку їду, для того щоб вірні разом із духовною радістю мали під час великодніх свят і радість від земних дарів. Тому вона їх благословить

Великодня графіка

і звільняє від посту на цілий Світлий тиждень. Благословення пасхальної поживи відбувається урочисто звичайно після святої Літургії на церковному подвір'ї.

Шкаралупу зі свячених яєць, кришки чи кістки в нас не викидали на сміття, а закопували або в городі, або на полі, щоб і землі дати свяченого. Подекуди в Галичині шкаралупи зі свячених яєць кидали на стріху хати.

З благословенням великодніх пасок пов'язані наші славні крашанки й писанки, які мають давне походження. У давніх народів був звичай, за яким перед особою, що займала високе становище в суспільстві, не можна було з'являтися перший раз без дару. Побожне передання каже, що Марія Магдалина, проповідуючи Христову науку, зайшла у двір римського цісаря Тиверія, дала йому в дар червону крашанку зі словами: “Христос воскрес!”, і лише тоді почала свою проповідь. За її прикладом пішли інші християни й почали в день празника Пасхи обдаровувати один одного крашанками чи писанками.

Отже, яйце відіграє таку роль у великодніх звичаях тому, що воно стало символом Христового Воскресіння. Як з мертвої шкаралупи яйця родиться нове життя, так і Ісус Христос вийшов із гробу до нового життя. Червона крашанка є символом нашого спасення через Кров Ісуса Христа. З крашанками й писанками пов'язані різні забави дітей та дорослих на Великдень.

Особливим виявом великодньої радості в селах України були гагілки й різні ігри на майдані коло церкви. “Дивним є, — каже проф. С. Килимник, — що веснянки-гагілки, створені нашими прабабками ще в IV-VI сторіччі (а може й раніше) за часів Антської держави, що крізь морок тисячоліть, через століття великих негод, війн, наїздів, поневолення — вони дійшли до нас, затримавши свою провідну думку, головну ідею, свій зміст, замінені лише слова стародавні на нові... Веснянки-гагілки — це дорогоцінний скарб ранньої культури наших пращурів як високомистецький, а навіть неперевершений поетичні твори, як історичний документ про життя, ідеали, психологію, віру та вірування, розуміння природи, прагнення до пізнання явищ природи наших пращурів” (Український рік у народних звичаях. Т. III, с. 106-107).

У деяких місцевостях України був звичай родиною йти у Великдень на цвинтар, до могил своїх рідних, щоб поділитися з ними воскресною радістю та привітати великоднім привітом. У Києво-Печерській Лаврі після воскресного богослужіння монахи й вірні сходили до підземних печер, щоб померлим монахам принести вістку про Христове Воскресіння.

Колись давно у нас був звичай розкладати вогні у великодню ніч, щоб привітати весну й весняне сонце. За християнською релігією вони були символом вогнів, що їх розкладали жовніри, які стерегли Божий гріб, та символом привітання Сонця Правди — Воскреслого Христа.

З багатющого скарбу нашої релігійної й культурної традиції ми згадали тільки дещо, але уже це свідчить про глибоку віру, любов до свого обряду, традиції та про високу культуру духа нашого народу. “Багатство й цінність наших обрядових звичаїв, — каже проф. С. Килимник, — нашого фольклору є велетенське. Нам можуть позаздрити найкультурніші народи світу. Ці скарби високої культури нашого минулого віддзеркалюють наше національне обличчя і є справжніми свідками споконвічного прагнення нашого народу до волі, удосконалення, краси й сонця” (цит. твір, с. 97).

Освятити та відкрили меморіал пам'яті загинувшим в АТО

20 квітня 2015 р. на запрошення обласної влади, керуючий Дніпропетровською єпархією Преосвященніший єпископ Симеон освятити пам'ятник на честь воїнів-героїв України, загиблих в АТО, чиї імена ще не встановлені і які є поховані на Краснопільському цвинтарі м. Дніпропетровська.

Владу супроводжувало духовенство міста.

Покласти квіти до нововідкритого меморіалу прибули керівники Дніпропетровської облдержадміністрації, радниця президента Ольга Богомолець, экс-заступник голови ОДА Геннадій Корбан, а також заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Святослав Олійник.

По завершенні офіційної церемонії відкриття меморіалу — коли пам'ятник освятили та звершили заупокійну літію, військові випустили автоматні черги у пам'ять про загиблих, а міліціонери випустили у повітря зграю голубів миру — біля меморіалу з'явився лідер «Правого сектора», Народний Депутат України Дмитро Ярош.

Закінчилось дійство військовим парадом.

Святкування Пасхи у 24-й окремій залізній механізованій бригаді

На запрошення спільноти волонтерів Сєверодонецька для АТО, зокрема на запрошення п. Наталії Богуславської та з благословення Преосвященного Афанасія, єпископа Луганського і Старобільського у Велику Суботу до 24-ї Окремої Залізної Механізованої Бригади, яка базується поблизу м. Сєверодонецьк прибув протоієрей Михайл Лакоцький. Під час візиту о. Михайл для воїнів освятив Паски та іншу поживу. На прохання військових також була освячена військова техніка. Крім того священик відслужив Божественну літургію під час якої усі бажаючі мали змогу висповідатися та причаститися.

Опісля, Наталія Богуславська подякувала за службу та за свято:

“Сьогодні ми мали можливість разом з бійцями побувати на святковому богослужінні та на церемонії освячення великодних пасок.

Щиро дякуємо всім добрим людям, які долучилися до цієї справи: мешканцям нашого міста, що приготували куличі, ковбаси, котлети, салати та інші страви для хлопців; підприємцям, які забезпечили м'ясом, сиром, ковбасою, кавою, напоями, приправами, та різними солодощами; Обласній Держадміністрації за паски та багато різних смаколиків; а також Хмельничанам за продукти до пасок.

Окрема подяка єпископу Афанасію і отцю Михайлу, священнослужителям Київського Патріархату.

Завтра знову в дорогу. Ще багато хлопців на нас чекають....

Всіх вас з Великоднем!”

Єпископ Марк взяв участь у заході з нагоди 100-річчя Геноциду вірменського народу

На запрошення вікарія Півдня України Вірменської Апостольської Церкви архімандрита Левона Гуляна, єпископ Одеський і Балтський Марк у супроводі секретаря єпархіального управління архімандрита Микити (Сировегіна) та настоятеля парафії святого преподобного Сергія Послушного затворника Печерського м.Одеси ієрея Димитрія Краснобаєва

був присутній на богослужінні у храмі святого Григорія Просвітителя ВАЦ м.Одеси з нагоди вшанування 100-річчя Геноциду вірменського народу.

Після богослужіння відбувся молебен за 1,5 мільйона вірмен-мучеників, вбитих за віру Христову та Вітчизну, причислених до сонму святих згідно Рішення Архієрейського Собору Вірменської Апостольської Церкви.

На молебні були присутні представники УПЦ КП, УГКЦ, РКЦ, НЄЛЦУ, УПЦ МП, а також консули іноземних держав, які акредитовані в Одесі.

Після молебну учасники заходу відвідали виставку історичних фотографій присвячену пам'яті Геноциду вірмен.

День пам'яті жертв Геноциду вірмен відзначається щорічно 24 квітня у пам'ять про жертв геноциду вірмен в Османській імперії. В цьому році виповнюється 100 років з часу трагічних подій.

Саме 24 квітня 1915 р. в османській столиці Стамбулі були арештовані і пізніше вбито понад 800 представників вірменської інтелігенції. Слідом за цією подією була низка вбивств і виселень етнічних вірмен.

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ ВЛАДИКА АНТОНІЙ ОСВЯТИВ БУДІВНИЦТВО БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ ДЛЯ ПРИКОРДОННИКІВ

Свята Українська Православна Церква Київського Патріархату завжди з особливою увагою ставиться до духовних потреб наших військових. Коли розпочато будівництво багатоквартирного будинку для працівників Національної Академії Державної Прикордонної Служби України в м. Хмельницькому, ця справа по традиції була розпочата з молитви.

Саме тому, керівництво НАДПСУ ім. Б.Хмельницького в особі ректора академії полковника О. Шинкарука, запросило Високопреосвященного Владика Антонія, митрополита Хмельницького і Кам'янець-Подільського УПЦ КП, очолити чин освячення місця під будівництво. Після молитви на освячення та благословення початку будівництва відбулося закладення урочистої капсули в підмурок будинку. Високопреосвященний Владика Антоній помазав цеглини святим елеєм окропили святою водою початки моноліту.

Запрошені до слова, Високопреосвященний Владика Антоній привітав всіх багаточисельних присутніх офіцерів, курсантів і всіх тут присутніх із наступаючими святами Світлого Христового Воскресіння та вручив архієрейські грамоти кращим із кращих офіцерів НАДПСУ.

Голова Хмельницької обласної адміністрації, виконуючий обов'язки Хмельницького міського Голови, заступник Голови Державної Прикордонної Служби України, у своїх виступах зосереджували увагу на духовних орієнтирах людини. Особливо була відзначена праця Громадського Формування «Подільська січ», що знаходиться під духовним омофором УПЦ КП та особисто Високопреосвященного Владика Антонія (Махоти).

Також, користаючись нагодою, Владика нагородив «Благословенними архієрейським грамотами» офіцерів, що виявили мужність та жертвність у обороні кордонів України.

На закінчення цього величного дійства всі присутні виконали духовний Гімн-Молитву «Боже Великий Єдиний нашу Україну храни».

ХРАМ СВЯТОГО ДУХА РАДО ЗУСТРІВ ВІРУЮЧИХ НА ПАСКУ

Отець Ярослав – настоятель Храму Святого Духа УПЦ КП в Дніпропетровську

Отець Ярослав настоятель Храму Святого Духа в Січеславі вранці, після всеношної пасхальної служби хоча і був втомлений, однак, не приховував свого задоволення. В наморених очах душпастиря читалася тиха радість.

- Наш Храм ще не бачив такої кількості віруючих як на цьогорічний Великдень, - пояснює священник. - Люди йшли і йшли. Звичайно важко окреслити їх кількість. Однак, виглядає що було не менше 10 тисяч вірників.

З огляду на те що Храм Святого Духа УПЦ КП розташований далеко не у кращому для доїзду місці – така кількість справді вражає. Хочеться, сподіватися що мешканці Дніпропетровську таки

змогли зрештою розібратися у якій Церкві слід шукати духовного прихистку. Показово що серед прихожан Храму Святого Духу біженці з Донбасу. Хто – хто а вони сповна зрозуміли принади «руського мира».

Зрозуміло, що поки-що радикальних змін у ставленні до московських попів в більшості городян не спостерігається. Фактично це відбувається не стільки через несприйняття антиукраїнської позиції кирилівських «ополченців» у рясах, а як через погану обізнаність пересічних січеславців з конфесійною ситуацією в країні. Більшість з них поки-що погано орієнтуються у відмінностях між УПЦ КП та УПЦ МП. Але кривава агресія Москви все ж таки прискорила прозріння наших земляків.

- Я вірю що з часом наші вірники сповна розберуться в релігійній ситуації і на Україні, і в нашій області. А допоможе в цьому якраз агресивна політика Кремля щодо України, - підтверджує наші думки отець Ярослав.

І втомлено усміхаючись, прямує до чергової групи вірників, аби освятити великодні крашанки та паски. Бо цьогоріч на Великдень у церквах УПЦ КП Дніпропетровська велелюдно як ніколи.

Влас .інформ.

Серед прихожан Храму Святого Духу як молодь так і люди старшого віку

Написала вірша про село Сагринь, що з ним сталося з 9 на 10 березня 1943 року перед академією Тараса Шевченка, до якого готовилося дуже свідоме велике село. Багато людей у Сагрині шукало сховку від поляків, бо була невелика поліційна зала Самооборони, а 2000 поляків напало, вогняними кулями стріляли в солом'яні дахи, все горіло, село оточили, всіх безпощадно стріляли. Моїх з татової родини 5 осіб згоріло, тих що господарювали. Написала цей вірш, бо наші - не всі люди знають, як нас наші вороги нищили, вбивали, землю собі забирали, а світ мовчав. Сталін і Берія благословляв, нашу землю - 4 області полякам віддав. Надрукуйте цей вірш, щоб люди знали, що вороги нам робили за дозволом Сталіна.

Автор

Сагринь
 Настала ніч Шевченкового свята,
 Село заснуло тихим сном.
 Собаки перші все почули. Міцно вили, гавкали, янчали,
 Людей будили, на ворогів скакали.
 Засвітили польські кулі,
 Вогнем палали стріхи хат, будинків.
 Дороги освітили, на людей стріляли,
 Господарі худобу рятували та в поле випускали.
 Жінки з дітьми втікали від вогню та польських куль,
 Та падали по всіх дорогах, не мали де ховатись.
 Пшениця ще не виросла, земля підорана чорніла,
 А ніч втікала, розвиднялось, та ворога не зупиняла.
 Горіло все: хати, стодоли та хліви,
 А рев худоби розносився полями.
 Поранені, жінки, чоловіки та діти кругом лежали,
 У страшних муках у вогні помирали.
 Польські хоробрі вояки пир справляли,
 Бо понад півтори тисячі "русинув" удалося їм спалити.
 Вони заслужать нагороду, бо і діти всі згоріли,
 Та не будуть про них в історіях писати, лаяти, до суду позивати.
 Сагринь згорів, усе покрите попільом, вугіллям,
 Чорні круки та скажені від вогню собаки свідками остались.
 Польські банди ще по полі всі ранком ходили,
 Поранених добивали, щоб світові не розказали.
 Польський хлопський батальон викрикував, гукав,
 Горілкою спрагу гасив, пир на пожарищі справляв.
 Бо так ксьондзи і АК їм казали, що Сагринь буде першим,
 Щоб "русини" на схід утікали - а ми тут Польщу будували.
 Збудували свої села на пожарищах, на сльозах і крові людей,
 З кожного куточка поля та городу кара на вас заглядає.
 Дітки вмирають, смерчі гулять, чоловіки жінок покидають,
 З Польщі утікають, бо гріхи душу роздирають, забуття в
 горілці, розпусти шукають.
 Бог Милостивий все це бачив,
 Простити гріхи вам не зможе.
 Запам'ятайте, все що ви комусь злого зробили,
 Вас і нащадків, немов бумерангом, у житті стокрицею стріне.

Любов Василів - Базюк (Торонто, Канада)

ПАН ОЛЕКСАНДР ВЛАСЕНКО З ФЛОРИДИ ПОДБАВ ПРО ПАСКИ ДЛЯ СИРІТ У СІЧЕСЛАВІ

Вже не один рік редакція нашого щомісячника «Бористен» та його релігійного додатку „Наша Церква – Київський Патріархат” стала таким собі містечком благодійної допомоги з боку української діаспори США та Канади Дніпропетровському обласному дитячому будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. За цей час зроблено вже чимало для добра обділених долею дітей.

І ще одна добра справа, котра здійсни-

лася за дорученням пана Олексія Власенко з американського штату Флорида. За фондовані ним кошти редакція доставила великодні паски для вихованців Дніпропетровського сиротинцю. Важко недооцінити значення такого шляхетного кроку з боку українця з США для утвердження християнських чеснот в нашій спільноті.

Влас. Інформ.

На фото: Такі діти потребують нашої опіки.

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР В ОСЕРЕДКУ СВ. АНДРІЯ У НОРТ ПОРТ, ФЛОРИДА

В Українському Релігійному і Культурному Осередку ім. св. Андрія в Норт Порті, Флорида, відбувся дуже успішний Великодній базар. Управа та члени Осередку невтомно працювали кілька тижнів наперед, приготувавши святоче печиво, замовляючи святочні ковбаси, та приготувавши українські страви на обід під час базару. При вході на базар кидалися в око бабки, ковбаси та пахла приготувані обіди-борщи, вареники, голубці, налисники та картопляники. А на окремих столах було розкладене різноманітне великоднє печиво.

Гості мали приємність спостерігати пані Марусю Гайову та Олю Татарко, як вони уміло писали писанки традиційними українськими символами. Їхні писанки можна було придбати.

На підвищеній сцені було відтворено українську світлицю з вишивками, керамікою та інкрустованим посудом; на середині був великодній стіл. Були також тут ляльки у вишиваному одязі, виготовлені по мистецьки с.п. Галиною Шраменко.

По боках залі були столи з різним крамом—українські вишивки, подушки, біжутерія, пам'ятки та книжки українською

та англійською мовами. На виграш—гарний кошик з вином та шоколадом, як також були книжечки на виграш 50/50.

Великою атракцією базару був виступ танцювально-го гуртка «Калина» з Ст. Пітерсбургу, Фл., яким керує Андрій Сливка. В їхнім репертуарі були: «Привіт», «Козачок», «Гуцулка» і «Гопак». Зала була переповнена, бо багато гостей знало, що будуть українські танцюристи і прийшли побачити їх.

Великий успіх Великоднього базару завдячується голові комітету Великоднього базару Дарії Томашоскій та управі і членам Осередку.

проф. Віра Боднарук,
культ.освіт.референт Осередку

Фото Віктора Лісничого

Управа Осередку на 2015: 1-ий ряд: Богдан Боднарук, Дарія Томашоска, Віктор Лісничий, Микола Компанієць та Галя Лісничка; 2-ий ряд: Віра Боднарук, Євген Томашоский, Анна Мацілінська та Оріся Свистун (відсутні Клара і Володимир Шпички)

ВІДЗНАЧЕНО ЧОРНОБИЛЬСЬКУ ТРАГЕДІЮ НА «ДНІ ЗЕМЛІ» В ФЛОРИДІ

На «Дні Землі» 19 квітня, 2015 р. в Oscar Scherer State Park, Флорида було відзначено екологічну трагедію в Чорнобилі. Заходами др. Богдана Боднарка із Sierra Club та референток зовнішніх зв'язків 56 Відділу Союзу Українок Америки Нелі Лехман та Віри Боднарк були виставлені книжки та летючки про

Чорнобильську трагедію, та про сучасні події в Україні. Допомогали спілкуватися з відвідувачами та розповідати про трагедію Чорнобиля та події в Україні присутні члени 56 Відділу Союзу Українок Америки.

А в неділю 26 квітня, в 29-ту річницю Чорнобильської трагедії Громадський

Комітет замовив в українських церквах в Норт Порті, Флорида панахиду за душі погиблих в катастрофі. Члени Громадського Комітету стояли з свічками на панахиді в церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Флорида.

Проф. Віра Боднарук (США)

УКРАЇНСЬКА ПАСКА У ВІРДЖІНІЇ

Свято Великодня при Візантійській церкві у Вільямсбургу, США.

Оксана Маковець

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Найкраща новина зійшла із небес,
Радіймо! Співаймо! Господь наш Воскрес!

Здійснилося чудо величне, і днесь
О, люди, радіймо! Христос, Бог Воскрес!

Полинули світом пісні про любов...
Це диво безмежне. Господь з нами знов!

Навіть в маленькій, вбогій хатині,
Де мир і щастя - Бог там витав.

Христос, Ісус наш, Він же і нині,
За гріхи світу - жертвою став.

О пресвятая тайно любові...
Мудрість Твоя незбагненна в віках.

Серце, наповнене Духом, промовить,
Сльози очищення в наших очах.

Будь завжди з нами, Спасе Ісусе,
Бачиш, Україна теж знемага...

Хай наша віра крицею стане,
Істино, вічно - перемага!

7 Квітня, 2015р.
Сіфорд, Вірджинія.

ХРИСТОС ВОСКРЕС – ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

Цей рік видався дуже складним для кожного з нас, та пам'ятаймо – після найтемнішої ночі обов'язково приходить світанок.

Нехай із приходом великого дива – Воскресіння Христового – у нас укріпиться потреба у щоденному спілкуванні з Богом. Тоді дива вершитимуться у нас на очах із участю наших відкритих сердець.

У цей Великдень найбільше молитов чутиметься за зміцнення нашої держави, її цілісність, невразливість наших воїнів і за перемогу. Господь подарував нам постулат Віри як чудодійної сили: «Віра твоя спасла тебе». Він підкреслив хиткість та облудність розуму та мудрості світу, що не мають у собі віри.

Він закликав до любови, але не до всіх, а до ближнього. Він пояснив: «Любов нехай буде нелицемірна. Ненавидівши зло, приставайте до добра».

Він перейшов через зраду, зневіру і знеславу. І зостався вірний Отцеві.

І ми через це переходимо. Історію творять не ті, що падають під вагою цих одвічних гріхів, а ті, що певні високої Божої ПРАВДИ і ВІРИ. Промовив до серця нашого: «...нічого бо немає неможливого в Бога». Усміхаймося ворогам у лице.

КОЛОНКА БОГДАНА СЕРЕДЮКА З ДЕТРОЙТА (США)

Знищуймо ворога нещадно з величезної Любови до Правди. У час війни маємо для цього неперевершений шанс. Підставляймо плече один одному – вірному, вільному та сильному. Заходьмо у життя Христове не ритуально, а як у Дім, де живемо з найріднішими і найближчими.

Сили Вам, здоров'я, Божої благодати і щасливого Великодня на своїй, Богом даній землі.

Молімося за ці чудеса!

Христос Воскрес! Воскресне Україна!

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ◆ ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ◆ ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ◆ ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- ◆ УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ◆ ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

MIST MEEST

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginestudio.com

Редагує колегія. Адрес редакції: Релігійний бюлетень журналу «Бористен»
«Наша Церква - Київський Патріархат», вул. Телевізійна, 3,
49010, м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництво редакції:

У США
Mr. V. Babanskyj, 74,
Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:
Володимир Барна
вул. Банкова, 2
01024, м. Київ
тел. 066-62432-31

Підписано до друку 15.05.2015 г. Формат 60X84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1,86.

Друк ФОП Кругляк І.С.
Свідоцтво ДП № 160-р від 16.05.2013
м. Нікополь, вул. Шевченка, 65/44